

LETO X.

ZVEZER 16.

Vrli Slovenci! Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omika. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 16. zvezka:

	Stran		Stran
Mladinska izobrazba:		Društveni glasnik:	
Izobrazba razuma	241	Šavinsko okrožje Z. S. D.	252
Naše delo — naša pota	242	Šoštanj	252
Zabava:		Gornja Radgona	253
Zmotili so se	244	Sv. Lovrenc nad Mariborom	253
Kaj je s strahom?	245	Mladeniški shod nad Ložnem	254
Renegata	246	Dekliški shod v Kostrivnici	254
Zrcalo	246	Govorniške vaje:	
Neprijatelju	246	Branitelje vere in slov. domovine	255
Novomašniku	247	Očistimo našo domovino	256
Kaj je novega po svetu?			
Orli:		Listnica uredništva: Ana V., Sv. Peter	
Mariborski orel	248	na M. selu: Hvala! Pride v septemberski šte-	
Radeče	248	vilki. Ljud. H. — Juršinci: Prepozno! Pride	
Orel v Petrovčah	249	prihodnjič. Dopisnike in dopisnice prosimo da	
Dekliški vrtec:		nam takoj po izvršenih shodih pošljejo poročila,	
Dekleta v mestih	249	da stvar ne zastari.	
Dobra gospodinja	249		
Gospodinjka šola na Teharjih	250		

Deset lepih razglednic za god

pošilja za 80 vinarjev, ki jih
lahko plačate s poštними znamkami

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru Kor. cest. 5

Marijin otrok.

Vodilo za ude Marijinih družb. Drugi natis priredil in založil P. Lavrencij Göppel, ord. Cist. v Zatičini 1910. Tisek in vezava J. Krajec nasl. v Novem mestu. Cena: v usnje vezana z rdečo obrezo 1.80 K, z zlato obrezo 2 K po pošti 10 v več. Dobiva se v Zatičini, v prodajalni Kat. tisk. društva (Ničman) v Ljubljani in po knjigarnah.

Mladinska izobrazba.

Izobrazba razuma.

Govorili smo o tem, kako treba izobraziti srce in voljo, da postanemo pravi značaji. Pri tem smo povsod poudarjali, kako je potrebno, da ima človek prava in jasna načela, da je umsko izobražen ali prosvitljen, kakor dandanes pravimo.

Zato bomo nekoliko premišljevali, kako moramo izobraževati svoj razum in se v tem oziru izpopolnjevati. Obravnavali bomo o teh-le vprašanih:

1. koliko in kakšne vrednosti si moramo pridobivati,
2. zakaj si jih pridobivamo.

Koliko in kakšne vednosti si moramo pridobivati.

Koliko se moramo učiti in kakšne stvari? me vprašaš. Pomni to, da se moraš v prvi vrsti učiti stvari, ki so koristne zate in za človeško družbo, v kateri živiš. Čisto napačno je, če se kdo uči in požira knjige, pa samo zase, za lastno zabavo, da bi sam kaj vedel. Tak človek je grd sebičnež in naj bo še tako učen! Učiti in izpolnjevati se je treba za to, da imajo tudi drugi kaj od tega. Kmet n. pr. se mora učiti in se izpolnjevati v kmečkem gospodarstvu, da bo sam napredoval in svoje sosede, ves svoj okraj s napredkom na kmečkem polju seznanil, učiti se pa mora tudi političnih reči, brati marljivo časopise, vzeti včasih tudi kakšno večjo knjigo v roke. Najbolj važne so dandanes verske, gospodarske in politične stvari.

Vsega tega pa si človek nikakor ne pridobi v šoli. Največ pridobi človek v zasebnem občevanju z razumnimi in izobraženimi možmi, v društvih, na shodih in v dobrem krščanskem in ljudskem duhu pisanem časopisu. Zato

je prva zahteva, če hočeš biti izobražen: Občuj z razumnimi ljudmi, bodi član društev, ki imajo za namen izobrazbo, posečaj redno predavanja in predstave v njih, ne zamudi političnih shodov ljudskih politikov in naroči si za svoj dom vsaj en dober časopis.

Znanje pa, ki si ga človek pridobi na ta način, mora biti trdno in jasno. V vseh važnih rečeh moraš biti toliko podkovan, da vsakomur lahko daš odgovor in svoje prepričanje braniš. Varuj se pre naglih sodb, varuj se pred-sodkov in varuj se površnega znanja. Ne veruj vsakemu človeku in vsaki knjigi, zlasti če zabavlja zoper vero, zoper duhovščino in zoper cerkev! Ne poslušaj ljudi, ki se bahajo, da vse vejo in govorijo meglene in nejasne stvari ter skušajo iztrgati iz tvojega srca vero v Boga in neumrjocnost duše ter spoštovanje do cerkve.

Omeniti je treba zlasti dve napaki, ki se drže ljudi glede izobrazbe. Prva je ta, da mnogi nimajo ljubezni in zanimanja za umski napredek. Zadovoljni so s starim, kar so jih naučili očetje — delajo na polju s starim orodjem, ravnaajo z živino kakor predniki, ne vzamejo nikoli nobene poučne stvari v roko, odvrtaajo svoje otroke od društev itd. Druga napaka je ta, da se nekateri hočejo učiti brez reda. Zdaj bere to, zdaj ono, zdaj posluša te, zdaj one in mesto resnih stvari mu gredo po glavi same povesti in čenče. To pa je zelo zmotno: v učenju je treba reda. To velja v šoli, velja pa tudi pozneje v življenju. Drži se svojega društva, svojih časopisov in navodil modrih mož, ki jim zaupaš.

Zakaj je treba umsko napredovati?

Umsko napredovati, izobraževati se

in pridobivati si vedno več vednosti, je predvsem treba zato, ker nas to navaja, da dobro delamo in krepostno živimo. Zakaj vednost duha nam podaja trdna načela za življenje, da se po njih ravnamo. Mladenič, ki je umsko prav izobražen, je plemeniti in se bo varoval napačnih potov ter umazanega življenja. Človek, ki se rad uči in svoj razum izpopolnjuje, ima vzore, ki ga varujejo slabega — človek, ki hrepeni po napredku v resnici, hrepeni tudi po dobroti in lepoti. Zato se nikoli ne moremo zadosti naučiti, čim več vemo, tem boljše za nas. Vednosti oplemenitijo srce in ozaljšajo dušo.

Izobraževati pa se moramo tudi zato, da v življenju napredujemo in ne zaostanemo za drugimi. Izobrazba je dandanes največja moč. Z bistrim umom povsod daleč prideš. Z izobrazbo pa tudi drugim veliko pomagamo. Pomagamo občini, pomagamo deželi, pomagamo cerkvi, pomagamo državi. Izobražen narod se lahko visoko povzdigne, četudi ni močan po številu.

Zato se marljivo uči, v šoli in v življenju, izobražuj se doma in v društvu in ljubi pravi napredék!

Naše delo — naša pota.

Slovenski mladini govori
dr. Krek.

Delali bomo, kakor so delali naši očetje in naše matere. Na božjo pot na Sv. Višarje, na Sv. Goro in drugam so romali kot novoporočenci, romali so, ko so vzeli seboj prvorojenca, kadar se je zgodilo v njih življenju kaj posebnega, pa so šli k Mariji po pomoč.

Kaj so prosili naši predniki nebeško Mater? Ni mogoče vsega naštevati. Omenim pa naj v prvi vrsti to-le!

Naše matere, ki so hodile po hribih, po božjih potih, so imele veliko povedati Mariji. V očeh jim je sevala resnost, glava sklonjena, žalost razprostrta nad njimi. Imele so veliko tožiti in še imajo. To je tožba o vednih slovesih. Lepa naša zemlja je priča samih slovesov. Ko so otroci od-

rasli, so odšli, mati je ostala sama. Nekaj jih je vzelo morje, nekaj mesta, mnogo vojaška suknja. Veliko naših sinov leži pokopanih v tuji ravnini. Vsi ti slovesi so bili vedno žalostni. Ko je hodil Turek plenit v naše kraje, je ropal in jemal naše otroke. Najbolj žalostni so bili ti slovesi. Danes nam našo mladino grabi zopet tujec. O tem je tožila slovenska mati Nebeški Materi. Naše matere, naša domovina je v teh molitvah prosila za svobodo, da se razdrobe verige, ki so skozi stoletja tlačile našo domovino.

In naši očetje so na božjih potih molili za kruh, prosili so, da bi dal Bog blagoslova njih trudu, da bi svojo družino lahko preživel. Potolazeni so šli domov. Četudi jih je doma čakalo pomanjkanje, pa je upanje na srečnejšo večnost držalo kvišku naše pradede, da so delali naprej.

Česa nam je treba?

Treba nam je za naš razvoj svobode in kruha!

Kruha namje treba. Zunanje znamenje za kruh pa je oralo, s katerim kmet reže brazde v leho. Zemlja, blagoslovljena z božjim blagoslovom, nam daje kruha. Ogromna večina vas navzočih dela s plugom. In kar vas je tu navzočih, drugih stanov, vaši očetje so gotovo orali s plugom. Plug je prvo orožje slovenskega ljudstva; plug pomeni zaveden in močan, prost in samostojen kmečki stan.

Zdi se mi, da čutim, ko orje kmetič zemljo, kako mu je glava polna skrbi; kako misli na prihodnost, ali bo njegov rod še dolgo živel na tej zemlji. Skrbi ga, kaj bo z njegovim domom in zemljo. Ali ne bo morda njegovih otrok že poslal po svetu — oderuh? Ta skrb tlači kmetu glavo, ko gre za oralom. Ko s svojim glasom poganja voliče, zveni iz njegovega glasu tih vzdih. Manjka kruha! Naša zemlja, tako lepa, ustvarjena kakor nalašč, in pripravna za vsakovrstne naprave, ki dajo ljudem kruha, je tako zanemarjena, da svojih otrok ne more preživiti. Dela, pridnosti, varčnosti — tega je dovolj, a kruha je — premalo.

Vsa naša organizacija ima ta namen, da damo novih moči tistemu, ki dela, in boljšega zaslužka. Iz organizacije mladine zveni ta velika misel: Svojim očetom, ki so branili to zemljo, smo dolžni, da to zemljo razširimo in ohranimo potomcem.

Kruha da zemlja. Zato pa je treba to zemljo ljubiti. Vspah dela je zagotovljen le, če je delo zvezano z ljubeznijo do domovine. Organizirani naši mladeniči morajo v dnu svojega srca imeti zapisano, da nikdar ne postanejo nezvesti svojemu domu, ki ga morajo braniti do zadnje kaplje krvi.

Naše vojno delo je delo z roko. Vojska ni prva, prvo je delo. Treba nam krepkih, delavnih ljudi.

Treba nam svobode v vseh ozirih. Naša domovina je zvezana na vseh straneh. Mi smo kakor hlapci, ki pobirajo drobtine, ki padajo od mize, ki čakajo zunaj, kedaj se gospod naje.

V politiki veljamo še vedno kot narod druge vrste. Toda tega ne priznamo. Mi hočemo prostosti! Tudi v socialnem oziru je tako. Vsa boljša mesta med nami imajo bogatini, oderuštvo cvete, delo nima veljave. Zato nimamo veljave tudi mi, ki smo narod dela. Treba je dobiti veljavo delu, da bo človek več ko denar. Naša ljubezen do domovine je vredna več, ko nasprotniki, ki se bahajo s svojo zgođovino in bogastvom. Naš narod je nadarjen, mi se radi učimo, a vseeno smo vedno pod tužci. To se kaže povsodi. Seveda, če nam ne dajo ljudskih šol, če nam ne puste, da bi se učili brati in pisati, če so povsodi le tužci, potem seveda ne moremo naprej. Prostosti hočemo tudi v tem oziru.

Če se sedaj na Dunaju vaši posl. bojujejo proti laški univerzi, se to gođi zato, da mi dosežemo, kar nam gre. Tudi ta boj je delo za našo prostost!

Ta svoboda pa ima svojo korenino v križu. Brez križa ni prostosti. Kjer

ni pravičnosti, ni svobode; tam je lumparija in nasilje. Pravičnosti zunanje znamenje je križ.

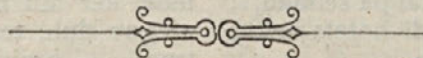
Svoboda sama za nas nima pomena, če ji manjka čiste ljubezni. Probstost brez ljubezni je divja. Užge sicer ogenj, a ta ogenj ne greje, ampak žge in upepeli. Namesto da bi vzgajala, podivjuje. Ljubezen uči le krščanstvo. Zato je križ poleg pluga naše znamenje.

Našim mladeničem kličem pa to-le: Učite se kovati, da boste znali skovati kladivo, s katerim boste razbili verige, ki nas vežejo. Potem bomo s svobodnimi rokami šli na lepo delo, ki je utemeljeno v ljubezni do domovine.

Če bomo po tej poti delali, se bo dvignila glava našega kmeta. Te zemlje mu ne bo mogel vzeti nihče nikdar več. Iz njegovega glasu bo zvenel glas moči. Pridejo časi, ko nas ne bo več. Še bodo stali, kakor danes po naših poljih križi. In še bodo obdelovali zemljo naši ljudje, ko tujcev med nami ne bo več. V senci križa oprt na svoj plug, bo gledal naš kmet okrog sebe zbrane vse stanove: duhovski, učiteljski, obrtni in trgovski stan. In rekel bo: Vsi ti so prišli iz mene. Naša zemlja jim je dala moč. Tisti duh, ki je dal meni prostost, živi tudi v teh stanovih, ki se zbirajo sedaj okrog mene kakor ena družina.

Ta čas pripravlja naša organizacija. To hočemo doseči. Veseli me, da se je tudi ženska mladina začela zanimati za organizacijo. Kovaško delo je trdo, plug je trd, zidanje našega doma je težavno. Zato je pri tem delu treba tudi nekaj mehkobe, ki jo daje žensko sree, in treba je tudi nekaj lepote, ki jo daje žensko delo.

Plug in križ naj ostaneta naši znamenji. V plugu, ki orje zemljo in v križu, ki je zasajen v zemljo, in ki daje prostost, v znamenju teh dveh si bomo dobili kruha in svobode!“

Zabava.

Zmotili so se.

Pri Planincu so imeli mrliča. Umrli je star, zvesti hlapec Nace. Toda, ker je bila huda zima in ker ga vsled velikih zametov ni bilo mogoče spraviti v dolino k fari, da bi ga pokopali, reče gospodar: »E kaj, saj imamo dve rakvi (trugi) na razpolago, pa lahko tisti fižol, ki je notri shranjen, ven v drugi zaboj vsipljemo in ko bo se vreme izpremenilo, potem ga lahko pokopljemo; do tačas pa ga spravimo pod streho«. — Kakor rečeno, tako storjeno.

Čez kake tri tedne se res nekoliko na bolje obrne, da je bilo mogoče priti v dolino. Pridejo tedaj pogrebci, ter spravijo trugo izpod strehe, ter hajdi z »Nacetom« k cerkvi, da se zanj opravi zadušnica. Po končanih svetih obredih lepo pokopljejo »Naceta«, ter se vrnejo domov k Planinčevim, da opravijo sedmino, kakor je to že navada povesod.

Ko se tako pogovarjajo eno in drugo o dandanašnjih poslih, pride pogovor tudi na rajnega Naceta. »Ah, da bi vsi hlapci bili tako pošteni in delavni, kakor naš Nace« — reče gospodar — »potem bi pač bilo veselo. Nanj sem se lahko zanesel mirne vesti. Ni mu bilo treba ničesar velevati, pa tudi zaklepati ni trebalo nič pred njim«.

»Ja, pa je vendar po letu včasih kje rajše posedaval, ko bi moral storiti to in ono, pa iz tiste stenske omarice je tudi včasih potegnil steklenico slivovke, ko vendar nikdo izmed nas ni smel nič tam iskati«, oporeka jezična dekla Mica.

»Kaj? Ti se predrzneš rajnega dolžiti lenobe in tatvine?« razjezi se gospodar. »Da, zadnje leto ni mogel tako težko delati, je bila kriva bolezen. Toraj sem mu dovolil da sme včasih za zdravilo kako kapljico spustiti na jezik. Mica, ti molči, pa zmoli raje rožnivenec zanj, namesto da ga obiraš!«

»Pa kakega grešnega znanja tudi ni imel, ne v mladosti, zdaj pa še manj«, veli gospodinja, ki je tudi hotela nekaj dobrega povedati o njem.

»Ha, ta je pa lepa«, se zopet oglasi dekla: »Vi ne veste, da ko je bil še mlajši, je rad videl tisto Šandrovo Doro, kakor mi je pravila stara Gera Kovačeva«. Gospodar to šlišavši, se še bolj raztogoti in pravi: »Ti nesramnica! kako si upaš kaj takega trditi o rajnem? Da ti veruješ tej klepetulji, ki ima tako dolg jezik, da bi si lahko ž njim celo brado gori do ušes oblizala? No, saj pregovor pravi: Blatni ljudje še druge oblatijo. Tudi ti se včasih pajdašiš s tistim zloglasnim Jelenčevim Pepetom. Glej, da bo temu konec, sicer znaš pobrati svoje reči ter iti, kamor te je volja«. Te besede so nekoliko zalegle. Sosed Šimen pa še pristavi: »Pazi Mica, da ne pride kdaj Nace nad tebe, ker mu ne daš miru. Ali ne veš, da moramo o mrtvih govoriti samo dobro, nikar pa še lagati čez nje?« »He, ne bojim se prav nič« odvrne dekla, ki je hotela imeti prvo in zadnjo besedo.

Med takimi in enakimi pogovori skoraj pozabijo na dom. In to tem lažje, ker je gospodar pridno nosil na mizo »ta starega«. No naposled se vendar začno pobirati in se napravljati proti domu.

»Čakajte še, tema dečkoma moram še nekaj dati, ker sta križ nosila«, zakličče gospodinja. »Mica, prinesi nekaj suhih sliv, da si jih bosta jutri v šolo nesla. Tam v oni trugi so«. Deklo je bilo nekoliko strah, ter se je mislila nekaj braniti. Toda hotela je veljati pred ljudmi za vrlo in ubogljivo deklo, zatoraj gre vendar po slive.

Toda, ko bi trenil, pade bolj nego pribeži, po stopnicah doli pred ljudi, ki so stali v veži, pripravljeni za odhod. V prvem hipu komaj spravi iz ust: »Nace je — doma«. Vsem zastane kri v žilah, tako se prestrašijo te novice. No, moški se prvi vzdramijo iz tega strahu. Sosed Šimen se še ponorčuje dekli ter ji pravi: »Vidiš Mica! Ali nisem pravil, da bo najprvo prišel nad tebe, ker mu nisi dala miru?« — »Ne njegov duh, temveč resnično on leži v trugi« — pravi dekla, ki si je med tem

nekoliko pomogla iz prvega strahu. Vi ste namreč trugi zamenjali, slive ste pokopali, a Naceta pa ste pustili doma.

Predstavite si dragi bralci obraze, ki so jih naredili pogrebci pri tej novici. Vendar niso mogli verjeti. »No, pa poglejmo če je res«. Gospodar gre naprej, drugi pogrebci pa za njim. Zenske so seveda ostale spodaj. No, prepričali so se kmalu, da so deklina besede, žal, le resnične. Že duh, ki jim je duhtel nasproti, jim je glasno očital njihovo površnost. Kaj sedaj storiti? Za tisti dan je bilo že prepozno na pogreb, dasi bi od ene strani bilo boljše, da bi ga pokopali po noči. Potem vsaj hudobni jeziki ne bi mogli klepetati o tej stvari. Kajti, to se samo ob sebi razume, da bi pogrebci molčali o tem kakor grob. Toda, gospodar odloči drugače. Pravi: »Kar je, to je, ne moremo drugače, kakor, da priredimo jutri zopet pogreb. Ljudje se nam bodo sicer smijali, pa — Bog pomagaj. Prej ali slej se bode to že pozabilo. Utajiti tako ne bomo mogli tega, posebno, ker so ženske poleg. Prosim vas toraj, pridite vsi, kar vas je tu, jutri zopet semkaj, da spravimo našega Naceta tja, kamor dohaja. Ali pridete?»

No, pogrebci se niso dali dvakrat prositi. Obljubili so radi, in to tem rajše, ker so vedeli, da bodo spet pili „ta starega“. Drugi dan pridejo res vsi k Planincu. Toda zdaj ni bilo strahu, da bi zamenjali truge, ker jih ni bilo več na razpolago.

Po malem zajutruku se odpravijo proti farni cerkvi. Kako se začudijo g. župnik, ko zagledajo Planinčeve pogrebce, noseče zopet enega mrliča, kajti prejšnji dan jim ni nikdo naznanil, da bi dali zvoniti. Šele, ko jim Planinec pojasni celo stvar, se pomirijo. Nato vprašajo: „Kaj pa bi zdaj naredili? Ali boste trugo s slivami odkopali, ali boste Naceta kar na slive položili?“ „Hm, — meni je vse jedno,“ pravi Planinec, „sicer pa slive tako ne bodo več za rabo, torej ga bomo djali kar v tisto jamo na slive.“ Pri tem je tudi ostalo. Po končanih cerkvenih obredih za rajne ga zanesejo tje na pokopališče, kjer so na Naceta čakale slive.

Seveda ni manjkalo hudomušnežev. „No — Planinc je le dober gospodar. Še po smrti je preskrbel svojega hlapca s hrano,“ meni eden. Drugi pravi: „Da, s hrano ga je preskrbel, da bi mu še vsaj eno vedro „ta starega“ seboj v grob dal.“ Take in enake dovtippe in šale so zbijali nekateri dolinci na račun gorjancev. Bila jim je to prava zabela, s katero so jim poslej večkrat zabelili, če je prišlo kedaj do kakšnega prepira v krčmi, ali kje drugod.

Kako pa sem izvedel to zgodbo? Tako me bo kdo povprašal. Kje se je dogodila? Povem vam, cenj. čitatelji, da se je to zgodilo v deželi, kjer cvetejo „krofi“. — Priobčil M. E. Cvenski.

Kaj je s strahom?

„Strah je v sredi votel, okoli ga pa nič ni,“ tako sem slišala večkrat govoriti modre ljudi. Je-li to res? ne vem — a nekaj sličnega sem pa vendar doživela nekoč.

Bil je krasen pomladni dan, ko ostaneva z Mašico sami doma. A to naju ni prav nič motilo, nasprotno — veselili sva se te ljube tihote in to tem bolj, ker naju je popoldne posetila prijateljica, da bi skupno izvršile neko ročno delo.

Same, tako same, kaj bi nam neki brani lo dajati duška svoji zadovoljnosti. Da se res srečne počutimo, kazala je prijateljica tudi s tem, da se je njen čisti glasek zdaj in zdaj razlil v krasno pesem.

„Danes je pa res prijetno, kaj ne? Ali se tudi vama zdi tako?“ „Res!“ — pritrđita mi obe h krati. A že kmalu nato zašepeče prijateljica: „Nekdo prihaja.“ Pričakujemo, a nikogar ni! „Tebi se je le dozdevalo,“ tako ji pravim; pomirim jo sicer, a le za kratek čas, kajti zopet zašepeče, in zdaj še bolj tiho: „Slišiš, že zopet!“ „Ne, ne,“ jo mirim, „ti nisi vajena samote, zato te pa vsak najmanjši šum vznemiri.“ Vznemirilo pa ni samo njo, ampak tudi naju, ko še reče: „Kaj, če pa strahši?“ Minul nas je smeh, in neka bojazen se je polotila naših src.

Prišel je čas, ko je treba pripraviti večerjo, in Mašica se odpravi v svoji kuharski vednosti v kuhinjo. Kmalu pa me pokliče: „Pridi malo sem!“ Radovedna, kaj bode neki dobrega, podvziva se do nje. „Čuj!“ — nagovori me s strahom, „v sosednji sobi je pa dvakrat tako počilo, kakor bi kaj padlo; pojdi in poglej, kaj je!“

„Poglejve,“ ponovim jaz, in že iščem ključ, da odprem sosednje stanovanje. Tedaj pa zaropoče zopet, kot bi od daleč kaj padlo. Brez da bi se prepričali kaj je, planeva s krikom k prijateljici. „Kaj je za božjo voljo?“ zavpije vsa prestrašena, in medve sva morali priznati, da res straši, in sicer v sosednjem stanovanju.

Kaj pa sedaj, povprašale smo se z grozo.

„Jaz pospravim svoje stvari in grem domu,“ predlaga prijateljica, „vama pa svetujem, da zakleneta stanovanje in gresta z menoj.“

„Da bi šle medve s teboj, tega ne moreva storiti. Ostani raje ti pri nama,“ začela sem jo prositi, kajti spoznala sem, da včasih družba vendarle koristi.

„Ne morem,“ odgovori tako odločno in to z mnogimi dokazi, da se ji nisem upala več ugovarjati. Ko bi bila majhna punčka, gotovo bi ji obljubila jerbas bonbonov, ker je pa že gospodična, sem se morala udati v usodo.

„Sedaj pa moram iti,“ pravi „glej mračni se že, torej lahko noč, in prosim, sprejmita me skoz kuhinjo, kajti mene je res strah.“ „Pa pojdi v imenu božjem,“ rečem ji; pa angelček ljubi mi je prinesel nasproti srečno misel, in dovolila sem si še eno prošnjo. „Predno se ločimo, prosim, pojdimo in prepričajmo se, kaj je v sosednjem stanovanju.“

„Prepričajmo se,“ pritrđita mi obe. Prijateljica odpre vrata kuhinje na stežaj, pripravljene za slučaj nevarnosti, Maša odpira vrata, jaz jo moram pa držati za kikeljco.

„Ha, ha, ha, kaj pa je to? Sedaj ga pa imamo; le poglejta, kako nervozno je pokukal v kuhinjo v podobi

naše mujcike.“ Blagrovale smo same sebe, da smo bile toli junaške, in se prepričale, kaj in kakšen je strah, kajti naš glasen smeh se je še dolgo razlegal po okolici ter zamrl v tihi noči. Prepričale smo se, da je strah res na znotraj votel, zunaj pa ga nič ni. — Zvonimira Pohorjanska.

Renegatu.

Odšel si iz naših vrst,
ko je boj bil najbolj silen
in trenutek odločilen,
da se zlomi vražja ost.

Tujcem hlapec raj postal,
kakor pa na zemlji lastni,
kot svoboden mož in častni,
bi si sam gospodoval.

Groši, ki si jih prejel,
da izdal si zemljo milo,
naj ti bodo v potrdilo,
da te Judež je vesel.

Lasten svoj prodal si rod,
ko je boj bil najbolj silen
in trenutek odločilen, . . .
ti slovenski — Iškarjot!

Starogorski.

Zrcalo.

V okvirju zlatem steklo tam
je prav v velikem čislu nam,
ker kaže kakšen je obraz —
zrcalo praviš ti in jaz.

Ko deklica se vanj glediš,
obrazek svoj v njem vidiš,
obrazek mičen in krasen,
kot rožica ves razcveten.

Srcé ponosa bije ti,
ker vidiš se, da lepa si . . .
a eno še zrcalo je,
v njem duša ti zrcali se.

Pogledi se v zrcalo to,
da vidiš, kaj kazálo bo,
če duša tudi taka je
če roža tudi tam cveté.

Starogorski.

Neprijatelju.

Nikar mi brate v stran ne hodi,
ko srečati se misliva,
saj tukaj cesta je povsodi
dovolj široka za oba.

Nikar, nikar v stran ne gledi,
ko nagloma se srečava,
kot nekaj mi v okó pogledi
in vljudno se pozdraviva.

Nič žalega ti storil nisem,
da bi jezil se nad menó,
še tvoj prijatelj nekaj bil sem
in ni me tega sram bilo.

Da si udaril nevsmiljeno
me brez uzroka za uhó,

naj v Kristu bo ti odpuščeno . . .
in več ne misliva na tó.

»Ce vdari kdo vas v desno lice«,
djal Krist-Gospod jé nekoč sam,
»zato nikar se ne srdite,
ponudite še levo stran.«

Zato se več me ne ogibaj,
če spet kedaj se srečava
in v tla oči nikar ne vpiraj . . .
prijazno se pozdraviva! Starogorski.

Novomašniku

č. g. Fr. Slana, k njegovi novi maši 15. avgusta 1910.

*Kaj danes svečani pomenja ta kras,
ki si Bolehnečka nadela ga vas,
kaj slavolok ta, to svonenje ž,
in belo dekleta z venci v laseh,
in solze radosti vaščanom v očeh,
obrazov ponosa šarenje,
množice številne vrvenje*

*Za vas i za faro ta dan je krasan,
z radostjo od vseh ta dan pričakovan,
da v cerkev k oltarju spremite
moša, ki izbral si za svoj je poklic,
da pasel bi duše 'sročeniñ ovčic,
pri maši njegovi molite,
pri maši tej novi prosite,
da spolni Vsevečni vam želje goreče,
sa svojo in svojcev prosite ga sreče*

*I z drugimi jaz pred oltar tja hitim,
kjer prvo daruješ daritev
i z duhom i s srcem s Teboj se združim . . .
naj moja bo Tvoja molitev,
da narod slovenski psovan in teptan,
ta narod kreposten, ves Bogu udan,
v boju za svoje pravice
ostane nesmagán, krepák in močan,
naj ga Vsevečni nagradi vladar,
da za stoletne krivice
slate svobode prisine mu žar!*

Starogorski.

Kaj je novega po svetu?

Sv. Oče so izdali takozvano boro-mejsko encikliko, v kateri razpravljajo o nekdanji lutrovski reformaciji, ter svarijo katoličane pred odpadništvom. To je tako razdražilo protestante, da so začeli prirejati nekake protestne shode proti temu papežežemu pismu. Tudi v Mariboru se je vršil 30. julija enak shod na katerem sta sramotilno govorila o napravah katoliške cerkve dva pastorja in nek dunajski brezverec. Tudi krščansko misleči možje so v velikem številu šli na zborovanje in so burno ugovarjali proti raznim lutrovskim napadom. Dr. Medved je spretno pobijal protestantska izvajanja. — Na Španskem je začela sedanja liberalna vlada pod ministrom Canalajos teptati pravice katoličanov in je s svojimi protikatoliškimi odredbami izzvala verski boj. Španski liberalci bi radi iz Španije napravili drugo Francosko. A naleteli so na velik odpor katoličanov. V nedeljo 7. t. m. je mnogo tisoč španskih katoličanov hitelo v mesta in je tam glasno in burno protestiralo proti nakanom liberalcev, ki hočejo cerkve izpremeniti v vojašnice, vreči križ iz šol in cerkve oropati, duhovnike pa zapreti. Prišlo je do hudih demonstracij. Liberalci so povsod jedna-

ki. Tudi pri nas na Slovenskem že cedijo sline po cerkvenem premoženju. — V Bruselju se vrši letos velika svetovna razstava, katero je obiskalo tudi nekaj Slovencev. — Na Hrvaškem je vse nezadovoljno s sedanjim banom Tomažičem, ki je velik prijatelj Mažarov. Hrvaški sabor bo te dni razpuščen. — V Inomostu se bo vršil mesca septembra splošen shod avstrijskih katoličanov. Udeležijo se ga vsi avstrijski narodi po svojih zastopnikih. — Dne 7. avg. so zborovali v Ljubljani katoliško misleči učitelji, ki so združeni v Slomšekovi zvezi; isti dan je bilo letno zborovanje tudi liberalnih učiteljev. — V Pesnici nad Mariborom so pri občinskih volitvah zmagali Slovenci. Na meji zdaj zorijo sadovi naše mladeniške organizacije. — Črnogorski knez Nikita bo obhajal letos petdesetletnico vladanja. — Začetkom septembra se bo krog 300 slovenskih romarjev podalo na romanje v sv. deželo, med njimi tudi naš g. urednik. — Dr. Fr. Lampetu, rajnemu slovitemu slov. pisatelju se odkrije 21. avgusta v Črnem Vrhu nad Idrijo spomenik. — Velika Vrazova slavnost se vrši dne 21. avgusta na Cerovcu.

Orli.

Mariborski Orel. Začeli smo z rednimi predavanji za brate Orle. V nedeljo, dne 7. avgusta popoldne, se je zbralo okrog 40 bratov Orlov k predavanju. Govoril je brat urednik Žebot o naši organizaciji, o vzorih, za katere se bojujemo, ter o načrtih za bodočnost. Sklenili smo, da bomo skušali mladeniče, ki pridejo v naše mesto kot vajenci, pomočniki, hlapci ali delavci, pridobiti v naše vrste, in jih rešiti iz brezverske nemške ali rudeče družbe. V to svrhu se bodo v vsaki ulici izvolili bratje-zaupniki, ki bodo pridobivali fante v našo organizacijo. Razvil se je po predavanju živahen razgovor. Ob koncu je govoril še

brat Praprotnik. Ta dan smo se udeležili tudi skupnega sv. obhajila. — Na zdar!

Radeče pri Zidanem Mostu. Dne 26. junija so se zbrali štajerski in kranjski Orli v prijaznih Radečah. Dasiravno je bilo skrajno slabo vreme, je vendar prihitelo mnogo Orlov od vseh strani, ki so se zbrali pod zastavo sv. Mihaela na prijaznem griču, kjer je daroval č. g. Traven sv. daritev. Pri ljudskem taboru je bilo navzočih nad 2000 ljudi, večinoma fantov. Govorili so: načelnik Jeločnik, poslanec Mandelj, Traven, župan Rižnar in kaplan Zupanc. Popoldne smo imeli Orli na „Brodu“ javno telovad-

bo pod vodstvom brata Jeločnika. Ljubljanski telovadci so izvajali mojsterski vaje na orodju in slovito „Mareška“ so nam prednašali vrli šmartinski in rađeški Orli. Po telovadbi se je vršila dobro uspela ljudska veselica. Vsi smo bili veseli našega napredka, nasprotniki pa so z jeznimi pogledi jo sramotno odkurili. Tako se gibljemo ob Savi. Bratom ob Dravi: Na zdar!

Orel v Petrovčah. Sovražniki našega Orla, to so sokoliči-zajčki, so mislili, da bodo z nekaj sramotnimi lažmi naš odsek ugonobili. Naš Orel so spravljali v zvezo s Cokanovo smrtjo, in pisali so celo po svojih umazanih listih, da je bil Pesko član našega Orla, da se fantje Orli navažajo k hudobijam itd. Vse to je pa nesramna laž. Pesko ni bil nikdar član

našega „Orla“, sicer pa se je tudi dokazalo, da je Cokan prvi napadel Peskota, in da se je ta le branil.

Liberalcem tudi ni bilo prav, da so naši Orli pri zadnjem shodu savinjskih deklet in pri nato sledeči veselici sodelovali. Mar bi naj šli mi Orli vprašat liberalce, kje smemo hoditi in sodelovati? Oh, liberalna nespamet!

Naš Orel je eden najmočnejših telovadnih odsekov, v katerem se združujejo fantje, ki se ne boje ne verskih, ne narodnih nasprotnikov. Tudi za sramotenje liberalnih cunj se ne zmemimo. Naš prapor je čist, mi ostanemo zvesti geslu:

Telesa moč,
Duha krepost,
To vzor je lepi,
Tvoj, mladost!

Dekliški vrtec.

Dekleta v mestih. Temu, da so naša mesta in trgi glede narodnosti in verskega prepričanja na tako slabem glasu, so mnogokrat kriva tudi naša dekleta, ki prihajajo iz dežele v mesto. Sama sem to že mnogokrat opazila. Marsikatero dekle, ki ima poštenega, slovenskega in krščansko mislečega očeta in mater, ko pride v mesto v službo, noče več poznati govorice svoje matere, ter se čuti srečno, če zna malo pobrblijati tisti takozvani „kuhel-tajč“.

To dekle, ki se enkrat sramuje materine govorice, pozabi navadno potem tudi na krščanske dolžnosti in na stare slovenske običaje. Nosi se navadno visoko, lasje na „frufu“, prešeren klobuk in navesi si še druge slične stvari na se.

Če pride to dekle ob praznikih ali drugih prilikah domov na obisk, noče navadno več poznati svojih sotovarišic, lomi okorno nemščino in še muči pri tem, kot drvar pri zavitem štoru, mine ji tudi mnogokrat ljubavi do starišev in domačih šeg.

Tudi meni je bila usoda tako nemila, da si moram služiti v mestu svoj

kruh. Bridko se mi zdi, ko torej vidim, da tavajo dekleta, ki so prišle z dežele, v mestu brez lastne organizacije. G. urednik, skrbite za to, da se „Zveza slovenskih deklet“ vkorenini tudi v spodnještajerskih mestih in trgih in reši s samostojnimi dekliškiimi zvezami slovenske mladenke.

Slavica.

Dobra gospodinja. Čas piščancev je. — Pripravljajo jih na domačem ognjišču, povodom gostij in pri raznih drugih prilikah. Prav imajo! Velja to ne tako za mesto, kot za deželo, kjer v poletni vročini mesnica le malo nudi; pri tem pa je vedno še nevarnost, da se nam kljub vsej previdnosti vendarle kupljeno meso pokvari. Piščeta se dado na toliko različnih načinov pripravljati, da brez težkoče — ogibajoč se vsakega drugega mesa — nudimo tudi izbirljivim gostom okusno in nikakor ne enolično pojedino, pa tudi pri navadni vsakdanji kuhi lahko uvedemo vedno menjavo. Danes naštevam tu le nekaj, iz piščet napravljenih jedil; prihodnjič sledi — po vrsti — način pripravljanja.

1. Piščeta v obari; 2. pošrekana piščeta; 3. piščeta kot paprikaš; 4. piščeta s paradajzarji; 5. piščeta v rižu — takozvani laški risoto; 6. pečena piščeta (prosto in nadevano); 7. ocvrta (pohana) piščeta; 8. piščeta v majonezi; 9. piščeta kot haše ali kot polpete. — Natančne recepte pošilja zaporedoma v prihodnjih številkah — stara kuharica.

Gospodinjska šola na Teharjih: Mnoga dekleta silijo v mesto z izgovorom, da se hočejo kaj naučiti. Ukaželjnost je res lepa lastnost naše mladine, a pravi namen se le redko doseže z mestnimi službami. Dekle gre kakor slepo v tuje mesto. Kdo ve, h kakim ljudem pride! V mnogih hišah družina ne sme v cerkev, pač pa ob nedeljah in praznikih popoldne v krčmo in na plesišče. Kako hitro se neizkušeno dekle zaplete v zanjke, iz katerih se nikoli več ne reši. Temu bi se znatno odpomoglo, če bi se ustanovile dobre gospodinjske šole in prirejali poučni gospodarski tečaji. Kdor si res želi pouka, ga lahko tu dobi. Zato pozdravljamo gospodinjsko šolo na Teharjih in želimo, da bi našla dovolj podpore, da se vzdrži in razvije, pa da dobi tudi vrstnice še drugod. Tukaj priobčimo pravila Teharske šole.

Kmetijska gospodinjska šola na Teharjah.

Da vsakdo spozna teharsko gospodinjsko šolo, priobčimo tu njena pravila:

§ 1. Sedež zavoda in njegovi ustanovitelji.

Zavod je na Teharjah pri Celju v prostorih in gospodarskih poslopih posestva »Kat. pomožnega društva v Celju. Ustanovitelja društva sta »Šolske sestre v Mariboru« in »Kat. pomožno društvo v Celju«.

§ 2. Namen zavoda.

Kmet. gospodinjska šola ima namen, odrasla dekleta izveščati teoretično in praktično za gospodinjstvo in kmetijstvo.

§ 3. Vodstvo zavoda.

Zavod vodijo čč. šolske sestre iz III. reda sv. Frančiška iz Maribora.

§ 4. Učni tečaji.

Vsako leto se vršita na zavodu dva tečaja. Eden traja eno leto od 1. oktobra do 30. septembra; drugi zimski tečaj traja 5 mesecev od 1. novembra do 1. aprila. Začasno se otvori samo celoletni tečaj. Zimski tečaj se otvori

šele pozneje na podlagi izkušenj celoletnega tečaja.

§ 5. Učni jezik.

Učni jezik je slovenski.

§ 6. Učno osebje.

Pouk oskrbuje voditeljica s šolskimi sestrami in pomožnimi močmi. Za učiteljsko osebje skrbi Kat. pomožno društvo in ga tudi plačuje. Ženske učne moči oskrbujejo šolske sestre, plačuje jih pa Kat. pomožno društvo v Celju.

§ 7. Pogoji za vsprejem.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: a) dovršiti že 16. leto; izjemoma v posebnega ozira vrednih slučajih sme vodstvo dovoliti sprejem mlajših učenik, ki so popolnoma zadostile šolskim dolžnosti in se izkažejo z odpustnico iz ljudske šole; b) predložiti odpustnico oziroma odhodno spričevalo ljudske šole; c) obvezno starišev ali varuha, da plačaje vse stroške; d) zdravniško spričevalo; e) navrstveno spričevalo; f) se zavezati, da bodo točno in vestno izvrševala vsa določena dela ter se ravnale strogo po hišnem in tudi po disciplinarnem redu. Gojenke sprejema vodstvo zavoda. Za celoletni tečaj je število učenk omejeno na 15, a za zimski tečaj 10 gojenk.

§ 8. Določila v zavodu samem.

Vse gojenke stanujejo in so na hrani v zavodu in so pod nadzorstvom sestre voditeljice oziroma drugih sester. V skupnem gospodinjstvu na zavodu je treba štediti, imeti vse v redu, vse čedno in vse razmere morajo biti vzgledne. Učenke se morajo vsem odredbam nadzornic pokoriti brezpogojno in brez izjeme. Posebno se morajo učenke spoštljivo obnašati nasproti svojim neposrednim predstojnikom, medseboj pa morajo živeti v miru in prijateljstvu. Svoje imetje in imetje zavodov morajo učenke varovati škode in skrbeti, da je vse vedno snažno; sploh morajo skrbeti, da se ohrani splošni red in se zavodu obvaruje čast na znotraj in zunaj.

Za pospravljanje in čiščenje vseh šolskih prostorov, perila, obleke in obutala morajo gojenke same skrbeti. Ako učenke iz nemarnosti ali razposojenosti poškodujejo opravo, ki se jim da od zavoda v brezplačno uporabo, morajo škodo povrniti. Če se ne more dobiti storilke, morajo škodo plačati vse učenke dotičnega oddelka. Brez dovoljenja predstojništva ne sme nobena učenka zapustiti zavoda.

Dnevni red je ta le:

Od 5.—7. ure: Delo in pouk v hiši, hlevih in mlekarnici; 7.—8. ure: Zajutrek in nadaljevanje prejšnjih del; 8.—10. ure: Teoretičen pouk; 10.— $\frac{1}{4}$ 1. ure: Malica, na to delo v gospodinjstvu, v mlekarnici, pouk v ročnih delih; $\frac{1}{2}$ 1.—2. ure: Kosilo, nadaljevanje dela v kuhinji, mlekarnici itd.; 2.— $\frac{1}{5}$ 5. ure: Pouk v ročnih delih; $\frac{1}{4}$ 5.— $\frac{3}{4}$ 5. ure: Južnja; $\frac{3}{4}$ 5.— $\frac{3}{4}$ 6. ure: Teoretičen pouk; $\frac{3}{4}$ 6.—7. ure: Dela v hiši in mlekarnici; 7.— $\frac{1}{2}$ 9. ure: Večerja, na to umivanje namizne posode, pletenje in kvač-

kanje, pri tem čitajo učenke zaporedoma na glas iz kake splošno koristne ali izobrazujoče knjige.

Poleti morajo učenke zjutraj in zvečer delati na vrtu. Ob nedeljah in praznikih se delo omeji, kakor je z ozirom na gospodarstvo le mogoče. Pod vodstvom učiteljice se učenke predpoldne udeležijo božje službe, popoldan pa gredo skupno na sprehod ali pa se drugače zabavajo.

§ 9. Plačilo gojenk.

Gojenke plačajo za hrano, stanovanje, perilo, kurjavo in svečavo mesečno 30 K; plačati se mora četrto leta naprej. Poleg tega je treba naprej plačati 10 K vpisnine; pouk je brezplačen.

Učni red.

Na šoli se bodo uvedle le učne knjige in učna sredstva, ki so postavno dovoljena na drugih sličnih šolah.

A) Teoretičen pouk. Enoletni tečaj.

a) veronauk: dolžnosti človeka do Boga, do sebe in do bližnjega. (eno uro na teden).

b) učni jezik: čitanje, pripovedovanje in razlaga primernih beril, pisanje pisem in gospodarskih spisov. (2 uri na teden).

c) Računstvo: Ponavljanje štirih glavnih računskih načinov s celimi števili, z navadnimi in desetinskimi drobc. (2 uri na teden).

d) Gospodinjstvo: Pisanje potrebni zapiski. (ena uro na teden).

e) Naravoslovje in prirodoslovje: Znanje temeljnih lastnosti raznih snovij, ki pridejo v poštev pri kmetijstvu vzrok njihovega izpremenjevanja. Temeljni nauki o vremenskih prikaznih, znanje koristnih živali in rastlin. (eno uro na teden).

f) Gospodinjstvo:

a) Stanovanje: Kako urediti, ohraniti in čistiti stanovanje, postelje, pohištvo, kuhinjsko in namizno posodo, da odgovarja kmetijskim in meščanskim razmeram ter zdravstvenim zahtevam.

b) Živila in pijača: Pouk o tej stroki, ki je združen s praktičnim delom v kuhinji, se razteza na ta le živila in pijače:

a)) Meso posamesnih živali in posameznih delov; vpliv spola, pasmi in hranjenje živali na kakovost mesa.

b)) Jajca. Njih poraba in hranjenje.

c)) mleko, njega previne, kako ž njim ravnati, redilna vrednost in njegova uporaba s posebnim ozirom na zdravstvene zahteve za otroke in odrasle, posamezni mlekarski izdelki, kakor smetana, posneto mleko, sir, sirotka kot jedilne snovi;

d)) Gomolnice, posebno krompir, spoznavanje po zunanjih znakih, redilna vrednost in različna poraba v kuhinji, kakor tudi primerno hranjenje;

e)) Higijeničen pomen raznih zelišč, salate, sadja in začimb;

f)) Razna jedila, kakor kava, kavini surogati, čaj, kakao, čokolada, jesih, pivo, vino itd. Učenke ne spoznajo samo pomena jedil in

pijače, ampak kar je posebno potrebno, učijo se tudi razne vrste po njihovi kakovosti.

g)) Obleka: Namen oblačila, različno blago, kako upliva na toploto in vodo; trajnost, ohranjenje, čiščenje in nabava obleke.

h)) Vodstvo v gospodinjstvu: Primerna razdelitev časa, sestava gospodarskih računov o dohodkih in izdatkih, skrbno varovanje raznih priprav, uporaba lastnih pridelkov, nakupovanje in prodaja blaga in ravnanje s posli. (3 ure na teden).

g)) Osnovni pojmi o hranitvi domačih živalij. Razna krmila, njih pripravlanje, pijača, soli, pokladanje krme, dobava krme, oskrbovanje goveje živine, prašičev in perotnine. (dve uri na teden).

h) Skrb za bolne živali, sredstva, s katerimi preprečijo bolezn, pouk o kužnih boleznih, higijena.

i) Mlekarstvo: Ravnanje z mlekom, izdelovanje surovega masla in sira, (1 uro na teden).

j) Vrtnarstvo: Razdelitev domačega vrta, vzgajanje zelenjadi, sadja in cvetic. Zasajanje in oskrbovanje sadnega vrta in vrta za zelenjad. (1 uro na teden).

k) Zdravoslovje in potreba bolnikov. Znanje o ustrežbi človeškega telesa, o posameznih udih, o vplivu hrane, obleke in stanovanja na zdravje, o spoštovanju ob nezdodah in nalezljivih boleznih. (1 uro na teden).

l) Vzgojeslovje: Najvažnejša pravila za telesni in duševni razvoj otrok, podlaga dobre vzgoje otrok. (1 uro na teden).

m) Temeljni dobre vzgoje: Kako se obnašati pri mizi, doma na cesti, v cerkvi in v družbi. (eno uro na teden).

n) Petje: eno-dvo in triglasne pesmi. (1 uro na teden).

Zimski tečaj.

Kakor pri enoletnem tečaju:

a) Veronauk, b) Učni jezik, c) Računstvo, d) Gospodinjstvo, e) pouk o gospodinjstvu, f) Živinoreja, g) Zdravoslovje, potrebe bolnikov, h) Mlekarstvo.

Dnevni red in podrobni učni načrt zimskega tečaja se bo določil na podlagi izkušenj enoletnega tečaja pozneje.

B. Praktična navodila.

V gospodinjstvu: Vodstvo notranjega gospodinjstva, kuha in peka, klanje, solenje in prekajanje mesa, vkuhanje sadja in sočivja, ravnanje z debelim in tenkim perilom, pranje, likanje, šivanje z roko in na stroj.

V hlevu: Krmiljenje in oskrbovanje goved, prašičev in perutnine.

V mlekarstvu: Molža, ravnanje z mlekom, izdelovanje surovega masla in sira.

V vrtu: Trganje in oskrbovanje zelenjadi, potrebne v gospodinjstvu. Praktične vaje in teoretični pouk spopolni in podpira strogi, sicer pa starosti in stopinji izobrazbe, primerni hišni red, ki vadi učenke na točnost, red in varčnost.

Ženska ročna dela: Pouk in praktična o kopanju, pletenju, šivanju z roko in na stroj. Učenke naj se, ako je potrebno, razdele za

praktična dela, gospodinjstvu ter praktična ženska ročna dela v 3 oziroma tudi 4 oddelke. Vsak oddelek ostane pri enem delu en teden, nakar se dodeli drugemu delu. Opravilo učenk v posameznih oddelkih:

a) Nakup blaga pod navodilom gospodinje, da se seznanijo učenke s cenami živil, je v kuhinji obešena tablica cen, iz katere se razvidijo vsakokratne cene.

b) Priprava jedil: Pouk o pripravi raznih mesnih in pustnih jedi, kuhanega in praženega, govejega, telečjega, prašičjega, ovčjega mesa, divjačine, perutnine raznih vrst, priprava prikuh, sočivja, močnatih jedil in pijač, opeki belega in črnega kruha v lastnih pečeh. Vsa pod navodilom gospodinje pripravljena jedila, vpiše vsaka učenka v knjigo za kuhinjska navodila, katera je last učenke.

c) Klanje: Svinje, ki vzredijo v zavodu za domačo porabo zakolje mesar, kateremu deklice pomagajo, da se priuče potrebne izurjenosti, priprave klobas, itd. Učijo se nadalje o razsekavanju mesa, sušenju slanine, mesa in klobas; o klanju perutnine itd.

d) Sušenje in konserviranje sadja: Suši se zlasti sadje in nekatera sočivja deloma na štedilniku, deloma v posebnih pripravah in sušilnicah. Ukuhava se tudi sadje, vlagajo kumarice, zelje, fižol itd. kakor pač letni čas nanese.

e) Hranjenje sučivja v posebni shrambi in sicer: Krompirja, zelenjadi, petržilja, korenja, čebule, zelja, vohroda, morske retkvice, črnega korena itd.

Redno oskrbovanje in snaženje kuhinje, kuhinjske posode in namizne oprave.

2. Perice.

Perice oskrbujejo perilo vseh učenk. Pri tem se vrše vsa dela sistematično pod navodilom učiteljice, ki jih najprvo razloži in sicer: odbiranje, namakanje, izpiranje, izkuhanje, izplahenje, valjanje, in likanje moškega in ženskega perila itd. vzdrževanje reda v perilni kuhinji, perilnici, sušilnici in likalnici, spada pod ta oddelek.

3. Rediteljice.

Te oskrbujejo red po sobah, na hodnikih in stopnicah, kurjavo, nalivanje in snaženje svetilk, pitno vodo in vodo za vmivanje. Težja dela, kakor ribanje poda, opravljajo učenke le v toliko in v lastnih spalnicah, kolikor spada to k pouku, sicer opravljajo ta dela najete delavke. Rediteljice morajo nadalje oskrbovati vse potrebno za jedilno sobo, da se ohrani red, snažnost in zračenje, poleg tega pogrinjati mize in sploh pripravljati potrebno za zajuterk, obed itd. Na to seveda vse pospraviti, streči pri mizi, spraviti v red umito kuhinjsko posodo in vsako soboto zvečer skrbno osnažiti jedilne oprave, vse pod nadzorstvom učiteljice. Nadalje morajo rediteljice nadzorovati in opravljati dela v perutninskih stajah, pri mlekarstvu, pri napravi smetane, masla in sira, itd. V poletnem času tudi oskrbovati vrt za zelenjavo. Ženska ročna dela se bodo opravljala vedno tedaj, ko se učenke že končale delo svoje skupine.

Društveni glasnik.

Savinjsko okrožje Z. S. D. se je ustanovilo zelo slovesno v nedeljo dne 24. julija v Petrovčah. Najprvo smo se zbrale mladenke pri milostni materi Božji petrovški, kjer je zlužil č. g. dr. Jehart sv. mašo. Ob 1/2 10. uri smo se zbrale v »Društvenem domu«, ki je bil lepo okičan s trobojnico in zelenjem, k zborovanju. Presenečene smo bile: Kljub slabemu vremenu nad 500 zavednih deklet iz vseh krajev lepe Savinjske doline se je zbralo. Zborovanje je otvoril g. dr. Jehart. Za predsednico je bila izvoljena Marija Dreo, za podpredsednici pa Anica Žuža iz Žalca in Marija Lukman iz St. Jurja. Najprvo je govorila predsednica, nato pa je dobil besedo urednik Zebot iz Maribora, ki je priporočal mladenkam: izobrazbo, deloljubje, vernost in domoljubje. Za njim je govoril dr. Jehart o pomenu Sav. okrožja Z. S. D. Na to so še nastopile mladenke govornice Sedminek Marija (St. Peter), Kolar Franica (St. Peter), Lukman Marija (St. Jurij), Pintar Marija (Celje), Kolar Marija (Polzela), Šketa Rezika (Braslovče) in Boldin Apolonija (Gomilsko). Slovesno se je na to ustanovilo »Okrožje« s vsiklikom: »Savinjska dolina mora ostati naša!« V odbor so bile izvoljene: Dreo Marija, I. predsednica, Šketa Rezika, II. predsednica; kot članice pa: Pintar Marija, Privošnik Antonija, Korent Julijana, Lilija Helena, Košak Lizika, Kolar Marija, Boldin

Apolonija, Lukman Marija in Felicijan M. Povolitvi odbora je še g. dr. Jehart razvil podoben načrt za delovanje naše. Odposlanec S. K. S. Z. je še ob koncu zopet spregovoril in nas bodril k vstrajnem delu. Predsednica Z. S. D. Anica Kren je shod pismeno pozdravila. Popoldne se je vršila lepa narodna veselica na čast vrlim Savinjčankam. Tamburaši so udarjali in predstavljala se je kaj lepo igra »Turški križ«. Glasile so se poštene slovenske pesmice in vesele ter zadovoljne smo se vračale na svoje domove s klicem: Savinjska dolina mora ostati naša!

Šoštanj. Tukaj živimo v kraju, kjer je več industrijskih podjetij, imamo kopališče; železnica pa nas veže z drugimi večjimi kraji; tako smo precej izpostavljeni prometu, lahko daleč po svetu pridemo, pa doma tudi več vidimo kakor prebivalci kakega oddaljenega gorskega kota. Ali vse te reči še človeku ne podajo tega, kar nam je tako potrebno — izobrazbe. Saj vidimo in opazujemo, da večkrat ravno ljudje, kateri so prišli daleč po svetu, s svojo surovostjo in razuzdanostjo delajo drugim pohujšanje, pa tudi po razumu niso bolj izobraženi ko drugi, razen če kdo zabavljanje imenuje izobraženost. Izobrazba se da pač le doseči po skupnem delu. Tako je bilo v šoli, tako ostane, kadar šoli odrasemo. V Šoštanju oziroma v okolici Šoštanski smo

sicer tudi že imeli bralno društvo, ali manjkalo je tistih, ki dajejo takim društvom pravo življenje: organizirane mladine ni bilo. Zato se je v nedeljo dne 31. julija ustanovila tukaj Mladeniška Zveza. V imenu bralnega društva je otvoril zborovanje predsednik g. kaplan Kröšelj, ki je v kratkih besedah dokazal potrebo mladinske organizacije in je potem podelil besedo g. Kemperle, uredniku »Straže«. Isti je v daljšem govoru razložil pomen Mladeniških Zvez in povedal, v čem da se morajo mladeniči izobraževati. Treba jim je, tako je dejal, stanovske izobrazbe, politične izobrazbe, izobrazbe v govorništvu, pa tudi izobrazbe srca. Napredujejo naj zato v ljubezni do bližnjega, naj imajo veselje do dela, skrb za redno življenje in ljubezen do domovine. Vse to izobraževanje pa naj temelji na globokem verskem prepričanju in udanosti do sv. katoliške cerkve. — Po govoru je mladenič Martin Hrastnik deklamiral iz »Našega Doma«: »Pozdrav mladeničem ob poučnem shodu«. — Potem se je vršila volitev odbora; izvoljeni so bili: za predsednika Jožef Zajc, za podpredsednika Martin Koren, za tajnika Jožef Golob, za tajnikovega namestnika Anton Drev, za blagajnika Janez Pečolar, za odbornika: Miha Ravljen in Matevž Navodnik. Namestniki odbornikov so: Janez Goršek, Martin Kot in Ivan Sovič. Tako je sedaj postavljen temelj, na katerem se naj razvije novo življenje. Ko bodo imeli čitatelji »Našega Doma« to poročilo v rokah, bo, če Bog dá, ustanovljena tudi že Dekliška Zveza. In če bodo vsi dobro misleči mladeniči in dekleta sodelovali, ne bo to delo brez uspeha.

Gornja Radgona. Drugo četrletno poročilo o delovanju »Dekliške zveze«. Naš 4. poučni shod se je vršil dne 17. aprila po sledečem vspredu: »O zatajevanju« je govorila Marija Jaušovec ter nam razložila, kaj je prostovoljno in kaj zapovedano zatajevanje. — »Nekaj nasvetov za vsakdanje življenje« — je predavala Liza Osojnik. Govorila je, kje in kako se naj razveseljuje slov. mladenka. Najljubši prostor naj bo mladenki v cerkvi pred Najsvetejšim. Drugi taki prostor je domača hiša; v krogu svojih domačih naj se mladenka razveseljuje. Tretji prostor pa je čitalnica. Posebno pa naj vsaka slov. mladenka porabi dar petja. Poje naj v cerkvi, doma in tudi med delom, toda le poštene pesmi; tako pokaže deklica na najlepši način, kdaj je vesela. — Čuvajmo svojo deklško čast«, govorila je Terezija Hüll. — Dne 1. maja je priredila zveza lepo slavnost na čast Majniški kraljici. Na vspredu je bilo sledeče: 1. Spet kliče nas venčani maj«, govorila je Trezika Kovačič. 2. »Zelje ob šmarničnem oltarju«, pesem, je deklamovala Marija Petovar. 3. Dekleta so predstavljala krasno tridejansko igro: »Pri Mariji v gozdni kapelici«. 4. »O izobrazbi« je govorila Nežika Osojnik ter nam dokazovala, kako potrebna je izobrazba slovenski mladenki. 5. »Poziv članicam deklške zveze k agitaciji«, predavala je Roza Jaušovec. Vsaka članica naj bi pridobila zvezi novih članic, posebno pa

naj bi agitirale pri deklicah, ki iz šole izstopijo; te so še nepokvarjene, tem bodimo take, rekoč apostolke. Trudimo se, da pridobimo mnogo deklic v otroški dobi na svojo stran, da postanejo tako zavedne, značajne Slovenke in pridne Marijine hčerke. — 5. poučni shod smo imele dne 22. maja. Razpored je bil sledeči: 1. Nekaj nasvetov za vsakdanje življenje«, kako naj skrbimo za primerno obleko, posebno pa perilo, govorila je Liza Krajnc. 2. »O slovenski književnosti« V. del, predavala je Marija Friedau. Opisala nam je slov. pisateljke, ki so delovali na slov. književnem polju od leta 1840. pa do leta 1890. 3. Nežika Zemlič pa nam je opisala posebno dva moža, naša ožja rojaka, ker sta bila rojena v naši župniji in to sta slov. pisatelja Peter Danjko in Anton Kreml. — Naš 6. poučni shod je bil dne 5. junija po tem le vzpredu: 1. »Nekaj nasvetov za vsakdanje življenje«, kako se naj vadimo ubogati, razpravljala je Marija Petovar. 2. »Brzdajmo svoje strasti, premagujmo jezo«, govorila je Roza Jaušovec. 3. »O značaju in značajnosti« je lepo govorila voditeljica Nežika Osojnik, ter nam razložila, kaj je značaj, kako postane človek značajan. Značaj je odvisen od trdne volje; pot do trdne volje pa je premagovanje samega sebe. Bodimo torej značajne, ker značajno mladenko vse spoštuje; nasprotno pa je neznačajnost sramota za vsako mladenko. — Dne 3. julija je priredila zveza v bralni sobi krasno slavnost na čast in v proslavo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Na vzpredu je bilo: 1. Tončka Kovačič je pozdravila goste ter se posebno zahvalila velerodni gospej grofici Wurmbbrand iz Radgone, ki so nas počastili s svojim obiskom, ter s tem pokazali, kako se zanimajo za delovanje slovenske ženske mladine. 2. Voditeljica je v slavnostnem govoru opisala delovanje slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda ter njune zadsluge za slovenski narod. 3. Dekleta so uprizorila na čast sv. Cirilu in Metodu krasno tridejansko igro: »Iz viharja v zavetje« žaloigra iz časa preganjanja kristjanov. S tem je bila končana lepa slavnost, ki nam bode ostala v trajnem spominu.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Krasno jutro zadnjega julija me je zvalo na romantičen vrh sv. Ignacija, kjer so na slovesen način proslavljali god tega svetnika. Zbralo se je toliko ljudstva, da starejši ljudje že 30 let ne pomnijo toliko. V procesiji so prišli domači farani, Ribničanje, in Brezaičani. Tretji procesiji so načelovali č. g. Volčič, ki so z obilnim številom svojih faranov rešili čast brezniške župnije, vodili so procesijo z Rešnjim Telesom ter imeli prekrasen govor. V klub veliki vročini me je zazeblo, ko so podpevu fantje dvignili Marijin tron. Kaj pa Lovrenčka dekleta? Kje pa ste ostale ve Dekleta lepe lovrenške župnije, kvišku! Naročite si Naš Dom in čitajte, kako drugje dekleta delujejo v proslavo Marije, ter napredujejo v verskem in narodnem oziru. Preleti se je bralo v »Našem Domu« in »Glasniku«. Na delo dekleta! Vzdromite se! Prihodnje leto

pridem na hrib k Ignaciju pogledat, kako ste kaj napredovale. Ustanovite si Dekliško zvezo. Potem se bo tudi naša župnija prerodila. Opa-zovalka iz zelenega Pohorja.

Mladeniški shod na Ložnem. Ljubezniva romarska cerkev Matere božje Loženske na visokem hribu v župniji Sv. Florijana ob Boču je v nedeljo 31. jul. zbrala veliko število zavednih mladeničev. Prihiteli so poleg dom. fantje iz Rogatca, Žetal in Stoperc, od Sv. Križa, Sv. Petra in od Sladke gore, iz Studenic in Makol. Lepo je v nemal v pridigi č. g. kaplan Žekar mladeniče, kako naj po vzgledu Marijinem ljubijo Jezusa in ga pogostoma prejemajo. Sv. mašo je daroval domači č. g. župnik. Po odmoru nas je prijetna godba iz Stoperc povabila na zborni prostor pri cerkveni hiši, kjer se je vršilo mladeniško zborovanje. Otvori ga v imenu domačega bralnega društva vrli domačin Vizovišek in iskreno pozdravi vse mladeniče kličeč jim: Bodite trezni, resnobi. Napredujte krepko, naše upanje. Ljubili vas bomo, če boste zvesti veri in domovini. Shodu predseduje župnik Gomilšek, podpredsednik mu je Miha Plemenitaš, tajnika Anton Gobec in Jernej Drogenik. Prvi govori v imenu S. K. S. Z. Fr. Žebot iz Maribora. Priprichevalno razlaga, kako je treba Slovencem dandanes značajnih in delavnih mož. V značajnosti in delavnosti se morajo mladeniči že rano vaditi pa tudi v bratoljubju. Vse to se vrši najlažje v mladeniških zvezah, ki nam morajo vzgajati tudi mnogo sodelavcev pri »Slov. Straži«, srčnih braniteljev vere in domovine. Župnik Gomilšek pravi: 700 podružnic šteje Švedska in udov nad 70000; dohodkov je lani imela 1/2 milijona kron. Ta izredna požrtvovalnost Nemcev mora vzbuditi k odporu slehernega Slovenca. Župnik Roškar na to nasvetuje pripravljajni odbor 4 domačih mož, ki poskrbi, da začne v kratkem delovati podružnica »Slov. Straže« pri Sv. Florijanu. Vehovar Jože (Sv. Peter na Medv. selu) deklamuje »Obmejno budnico«, Gobec Ant. (Sv. Križ) pa »Domovini«. Brglez Jože (Makole) v iskrenih besedah povdarja: Naše čete se množijo. Ne boje se nas zastoj liberalci. Našo moč so izkusili ob volitvah. Res nič lepšega ni, kot zaveden slov. mladenič: opora najboljša je cerkve in domovine. V pesniških besedah vspodbuja na to zbrane za versko-domoljubno delo. Križevski pevci zapojó na to pesem »Slovenec sem«. Gobec Miha (Sladka gora) lepo razloži, kako bi naj vse mladeniče vodila pri delu ljubezen do Marije in do slovenske domovine. To ljubezen kaže mladenič, ako z veseljem živi v Marijini družbi in z navdušenjem deluje v mladeniški zvezi. Pevci zapojó pesem »Oj Boč, ti moj dom!« Turin Ant. (Studenice) pravi: Naj liberalci pijejo in ponočujejo za domovino, mi pa delujemo za njo po geslu: Kvišku srca! nikdar omahljivi, temveč vsikdar odločni in neustrašni. Odbornik občine Florijanske, Vizovišek opominja mladeniče, naj se brigajo za občinske zadeve, da bodo lahko danes jutri delovali kod odbornike v naših občinah. Hajnšek Fr. (Rogatec) želi naj bi mla-

deniči bili vedno požrtvovalni v brambi naših svetinj in zvesti ciljem mladeniške organizacije. Žebot pravi: Na shodih se navdušimo zopet za delo. Po lepih naukih tega shoda se ravnajte, in sadovi ne bodo izostali. Predsednik Gomilšek podá še celo vrsto uvaževanja vrednih nauk. Česa je treba mladeničem? Več resnobe in smisla za našo organizacijo po vseh župnijah. Mnogokje še mladeniči spijo. Treba je več dela, samostalne podjetnosti, srčnosti in vstrajnosti, več ljubezni med seboj, zlasti do mlajših fantov, več, ljubezni do staršev in do domačega ognjišča več spoštovanja ženskega spola pa tudi do samega sebe. Več požrtvovalnih mladeničev je zlasti treba v Rogatcu in Slatini, kjer si sovražniki stavijo trdnjave, Slovenci pa držimo roke križem. Končno zahvali udeležence za obilno udeležbo — na shodu je bilo tudi lepo število mož in žen in deklet — ter zaključí znameniti mladeniški shod. V Marijini cerkvi še po petih litanijah iskreno govori na srce mladeničem nadžupnik Korošek, kako naj bi ljubili Boga in bližnjega in bili stanoviti v sklepih ter v ljubezni do Marije. Na to smo v veliki procesiji zapustili loženski hrib s trdno voljo v srcih, da kmalu pokažemo v dejanju, da ni bil zastoj loženski mladeniški shod.

Dekliški shod v Kostrivnici. Kljub skrajno neugodnemu zjutranjemu vremenu je došlo na ta shod dne 24. jul. nad 400 deklet. Zastopani so bili sledeči kraji: Sladka gora, Šmarja, Sv. Ema, Sv. Peter na M. selu, Sv. Križ, Studenice, Poljčane in Laporje. Pridigoval je č. g. kaplan Sinko, kako je mladenkam pogosto sv. obhajilo vir nedolžnega življenja. Sv. mašo je daroval č. g. kaplan Šeško. Ob 1. uri smo se zbrali na prostoru pri cerkvi k deklíškemu zborovanju. Udeležilo se ga je tudi mnogo mož in žen. Shod otvori in vodi župnik Gomilšek. Peterški pevke zapojó: Vsi zbori zadonite! Senekovič Roza pozdravi shod v imenu domače Marijine družbe in pravi: Dobile smo danes nove vspodbudbe, da bomo tem rajši živele in darovale v Marijini družbi, da bomo skrbele za procvit naše družbe. Pecko Neža (Šmarje) razloži, kako le prava Marijina hčerka zna goreče ljubiti svoj narod in delati za njegovo slavo. Pevke zapojó pesem: Čista mati in Devica. Orešič Neža (Poljčane) lepo povdarja: Ni dosti nositi na prsih Marijino svetinjo, temveč nositi moramo tudi v srcih svojih Marijino podobo. Jezus naj bo kralj, Marija pa kraljica naših src. K nebesom povzdignimo večkrat oči, kjer naša preljubljena Mati živi. Z nebes se ozira in zvesta nam je, o bodimo zveste in vdane ji vse! Oglasi se pesmica: Dajte hribi in planine! Kranjc Amalija (Sladka gora) navdušuje tovarišice: Bodimo blagovestnice dejanskega krščanstva. Bodimo dobre hčerke Marijine in rodoljubne Slovenke ter goreče izvršujmo versko-rodoljubno delo. Sladkogorske pevke lepo zapojó pesem: Plevice. Vodušek Mar. pozdravi zborovalke v imenu Kostrivniške deklíške zveze in kliče: V naših zvezah se moramo naučiti požrtvovalnosti za družinsko in narodno srečo.

Sovražnik ne počiva. Ali bomo me počivale? Na delo torej povsod za lastni in narodni blagor! Proč z ono lahko mišljenostjo, ki se briga le za lepe cunje, na neumne plese, za slaba znanja in za nepoštena pota! Časi so preresni kot da bi še dalje mogle ljubiti take nespametne reči, ki so nam le v pogubo. Zopet zadoni pesmica in sicer! O Marija, naj prepevam. Drogenik Mar. (Sv. Peter na Medv. selu) razloži, kako mladenke sodelujemo pri »Slov. Straži«. V večjih župnijah deluj povsod ženska podružnica; pridno zbirajmo udnino in darove in poučujmo sestre o namenih in potrebah našega obrambnega dela. Ljubimo iskreno, kar je naša narodna posebnost, naša čast, naš ponos. Podpirajmo z našim denarjem le naše ljudi. Nosimo se priprosto in za svoje poštenje bodimo tudi na straži. Pevski zbor zapoje: Pesem »Slov. straži«. Novak Matilda (Sv. Križ tik Slatine) pravi: Dekliške zveze nam morajo vzgojiti dobrih in zavednih žen, ki bodo krepko sodelovale tudi ob času volitev in ne bodo dopustile, da moške zajdejo v liberalni tabor. Vehovar Ana (Sv. Peter na M. selu) deklamuje S. Gregorčičvo: Stražniki. Pevke zapoje: Lepa naša domovina. Poglšek Marija (Šmarje) deklamuje pesem: Sv. Cirilu in Metodu, pevke pa zapoje velegrajsko himno. Verk Amalija (Sv. Peter na Medv. selu) v obširnem govoru vnema tovarišice za umno go-

spodinjstvo, razloži njega veliki pomen ter priporoča, naj bi se vse mladenke vadile v delavnosti, varčnosti in v pobožnosti, da bodo enkrat vzorne gospodinje. Kos Ana (Sv. Ema) opisuje važnost dekliških zvez. V njih se moramo naučiti, kako nam je izpolnovati dolžnost do domovine. Le tista mladenka je prava Slovenka, ki vestno izpolnjuje dolžnosti do slov. domovine. Ves zbor zapoje pesem: Venček na glavi se, Kohne Antonija (Poljčane) sklene vrsto govornic povdarjajoč: Pokažimo vselej, da smo hčerké Marijine in zavedne Slovenke. Strah, bojzljivost mora izginiti iz naših vrst. Predsednik shoda opominja mladenke, naj ne pozabijo krasnih navodil lepo uspelega shoda, kateremu naj slede vsepovsod dejanja. Tako bo obrodil bogate sadove. Po slovesnih večernicah vspodobja župnik Gomilšek v pridigi mladenke k apostolskemu delu v smislu namena Marijinih družb. Ob 4. uri smo se poslovile v procesijah od Matere božje kostrivniške. Ta shod bi gotovo združil nad 1000 deklet, da je bilo zjutraj lepo vreme. Ker je bil popoldan jako lep, so bile srčne mladenke bogato poplačene za težavno pot, zakaj shod je s prelepim izidom vse zadovoljil in znova navdušil dekliške čete za delo po geslu: Z Bogom in Marijo za slovensko domovino!

Govorniške vaje.

Branitelji vere in slov. domovine moramo biti, mi moramo postati vzhledni gospodarji in vrli državljani.

Častiti zbor! Vsakdo mora priznati, kako potrebna nam je bila mladeničem slovenskim ožja medsebojna zveza. Sedaj ko smo tukaj vsi dobromišleči mladeniči, združeni v Marijini družbi, in sedaj, ko bomo skoraj vsi tudi združeni v naši mladeniški zvezi, bo se začelo med nami novo življenje, življenje v resnici veselo, kakoršno bi moralo biti življenje vsakega mladeniča.

Naša srca bodo polna žive vere v Boga in to bo naša največja sreča, ker je človekovo srce tako dolgo nemirno in nesrečno, dokler ne počiva v Bogu. Naša srca pa bodo tudi polna iskrene ljubezni do slov. domovine, to se pravi, mi se bomo odslej s ponosom imenovali Slovence in se bomo zavedali, da smo sinovi slovenskega naroda, ki se odlikuje od drugih po mnogih čednostih in prednostih in ne bo ga več v naših vrstah mladeniča, ki bi se sramoval svojega maternega jezika. In to je bilo že davno potrebno. Naši sosodje so mnogi izgubili vero, z njo pa tudi krščansko ljubezen do nas Slovencev, ki jim nismo nikdar storili najmanjše krivice, oni ne poznajo več pravice, ampak nas hočejo kratkomalo potujčiti, ponemčiti, nam našo slovensko zemljo vzeti in čez nas Slovence pozidati nemški most tja do Trsta, do jadranskega morja. Nam Slovincem je Bog dal prekrasno domovino, Bog nam je dal prekrasni jezik, on torej hoče, da ljubimo te njegove darove, da branimo

domačo svojo zemljo in svoj jezik, on pa tudi hoče, da ljubimo te njegove darove. da branimo domačo svojo zemljo in svoj jezik, on pa tudi hoče, da to, kar nas je ustvaril, tudi vedno ostanemo. Bog sam nam torej nalaga sveto dolžnost, da branimo vero, da branimo domovino, domovino in svoj lepi slov. jezik. In za to vse se hočemo v naši zvezi navduševati nato se pripravljati.

Danes, jutri bomo postali nasledniki svojim očetom, postali bomo lastni gospodarji. Naša domovina bo pa le tedaj močna in se bo lahko branila pred sovražniki, ako bomo Slovenci sami trdni gospodarji, ako bomo dobro porabili zemljo in se potrudili čim več dobiti iz nje koristi in denarja. Naša zemlja je jako rodovitna, v njej še je zakopanih mnogo zakladov. Pa mi jih moramo vedeti dvigniti iz nje, pa se nam bo bolje godilo, kot se godi starišem našim.

Pri nas nam rodi zemlja dovolj lepega zrnja, dokaj dobrih travnikov imamo, se torej lahko razvija umna živinoreja, ki je dandanes kmetu posebno priporočati. Slovenska zemlja je posebno prikladen kraj za sadjerejo. Tudi vinogradi nam lahko marsikaj vržejo, ako jih bomo obdelovali na pravi način. Vsega tega pa se je treba učiti in sicer sedaj v mladosti. Leta hitro tekó in kdor je slabo podučen, bo tudi slab gospodar. Poglejmo tujce in nasprotnike, kako so pametni. Na naši zemlji se jim dostikrat boljše godi kot nam, ker znajo pametno obdelovati zemljo in umno gospodariti. Naši slabi gospodarji prodajajo, tujci pa kupujejo naša posestva.

Tako ne sme dalje iti. Slovenci se še lahko doma preživimo, ni nam treba na tuje. Samo naučimo se umnega gospodarstva. V tem oziru nam bo vrla učiteljica naša zveza in pri naših podučnih shodih se bomo pogostoma pomenkovali tudi o tem, kako je mogoče v tem ali onem oziru izboljšati naše narodno gospodarstvo.

Kako krasno nalogo ima zares naša mladeniška zveza! Če bomo dobro v vsem podučeni, če bomo enkrat trdni gospodarji, bomo najboljša bramba domovine proti prodirajočemu nemštvu in kakor so vedno naši očetje bili, bomo tudi mi vsikdar cesarju vdani državljanji in neustrašni branitelji širje naše domovine Avstrije.

Zato pa tovariši, pridružite se vsi naši zvezi in pridobite še mladeniče, ki danes niso tu navzoči. Vsak pošten slovenski mladenič naj bi bil up naše zveze, pri kateri se bo lahko izobrazil v vsem potrebnem za bodočnost. Uredili si bomo v zvezi naši vse tako, da bomo lahko dosegli velike uspehe za narodni napredek naše župnije. Naša zveza mora postati vzgled vsem drugim. Torej na delo, združimo se v naši zvezi, saj se gre za našo srečo in za blagor cele slov. domovine!

Očistimo našo domovino!

Govorila na shodu Savinskih deklet, dne 24. julija 1910 Trezika Šketa. Predrage tovaršice! Zopet smo se zbrale k zborovanju. To pot pod okriljem Petrovske Matere božje da se pomenimo, kaj je treba nam, kaj naši mili domovini. Znano Vam je naše geslo „Z Bogom in Marijo za milo našo domovino“. Je-li naša domovina že v toliki nevarnosti, da se moramo tudi me dekleta pripravljati za njo v boj? Zalibog res! In danes ni prvokrat, kar je zadonel klic: „Tudi žene in dekleta v boj za domovino in nje obrambo“. „Kakšno orožje pa naj vzamemo za ta boj, kaj naj storimo za domovino?“ povprašujete morda. Kmalu vam bo jasno, samo premislite, kaj je treba naši domovini, da bude to kar pravi njeno ime: naš dom. Naš dom, našo hišo pa bi rade imele snažno, lepo mirno, brez sovražnikov, kaj ne?

Zdaj pa poglejte je-li naša domovina takšna. Križ, ki visi doma pritrjen na steni je do zdaj hvala Bogu še varen, nobenemu ne pride misel v glavo, da bi ga odstranil in vrgel skozi okno, kakor se to godi n. pr. na Francoskem, pa tudi kje bližje. So pa že sovražniki, ki bi ga odstranili iz šol, v javnosti naj bi ne imel veljave več. Toraj sovražnik je že tu, ki mu je križ zopern. Seveda preodkrito si ne upajo to sovražniki povedati. Pa povinkih z lepimi, navidez nedolžnimi besedami. Saj poznate priliko volka v ovčjem oblačilu. V cerkev hoditi ni neobhodno potrebno, pravijo, besedo božjo poslušati je sploh potrata časa, rekajo, v šoli naj bi ne bilo krščanskega nauka, pišejo. Duhovnike pa, ki opominjajo verno ljudstvo naj se drži svete cerkve, naj ne posluša teh zapeljivcev, teh modernih krivih prerokov, te sovražijo, ker so jim na potu. „Resnica v oči kolje“, to se tu prav spozna. Ali naj me mirno trpimo to počenjanje naših sovražnikov? Nikakor ne! Pa bodete morda rekli: Bodo že možki napravili, da bo bolje, da bo mir v domovini, to je za možke. Seveda možki se

upirajo, se stavijo v bran, samo da bi jih bilo le še več takih. Pri volitvah povzdignje svoj glas, na shodih govore proti tem ljudem, katerim je krščanstvo strup iz Judeje. Ali pozabiti ne smemo, da žena pri hiši tri vogle podpira. Kaj, ali ne bo to veljajo tudi za našo domovino? Torej posezimo tudi me v ta boj, da ne omagajo možki. Časopise, ki jih spoznaš za kvarljive odstrani iz hiše; dobro delo si s tem storila. Nemškutarske in liberalne liste zapodi od hiše, da se ne prikažejo nikdar več. Mi ne rabimo in nečemo takih listov. So sicer slovensko pisani, pa to je tem bolj žalostno, da nam v našem domačem jeziku pisani listi hočejo škodovati. Kaj nas briga če tudi pravijo, da nam hočejo koristiti, nam želijo dobro. Bodi povedano, da me že vemo ali nam koristijo ali škodujejo. Pri Bogu je resnica in tega oni ne marajo. Poznamo jih! — Dom varujmo da bo snažen! Toraj ničesar v našo hišo, kar bi ne bilo prav! Drage tovaršice, draga dekleta! Poštenost naj nam bo čez vse; izogibajmo se pregrešnega znanja vedno in povsod in bodi tudi to povedano: fanta, kateremu je slab list najljubši evangelij ne poglej, ne podaj mu roke, on ni pravi krščanski fant in tudi nikdar ne bo pravi krščanski mož. — Bodimo dosledne tudi v tem! Obljubi naj ti, da se sprebrno in poboljša potem pa le govori z njim, pa le glej, da obljubo izpolnjuje. To smo si dolžne povedati. Naj nas nasprotniki zato zasmehujejo, me dekleta smo dolžne tako storiti, če hočemo biti zveste geslu: „Z Bogom in Marijo za našo domovino“. Pod Marijinim okriljem zbrane spoznavajmo, kakšne nevarnosti prete naši domovini, našemu rodnemu jeziku, bodisi v enem kraju bolj v drugem manj; kakšne nevarnosti prete naši veri od ravno istih sovražnikov. Vero svojo hočemo ohraniti, naš mili slovenski jezik hočemo in moramo obvarovati. Zalostno je dovolj da je prišlo tako daleč, da se moramo v bran postaviti za vero in slovenski jezik. Ker je toraj tolika potreba, tolika nevarnost, zato stopimo v boj za te nam drage svetinje tudi me. Zatecimo se k Mariji ki ima po Slov. tako lepe božje hiše in jo prosimo naj varje to našo in svojo zemljo verskih in narodnih sovražnikov, naj nam doda moči v kolikor smo me preslabe. Očistimo toraj naš dom, to je našo Slovenijo, vseh grdih madežev, nemškutarije in liberalizma! Naše geslo pa bodi zdaj in naprej: Z Bogom in Marijo, za našo lepo domovino!

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Trgovina tiskarne sv. Cirila

MARIBOR, Koroška cesta šte. 5

je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča posebno :

kancelijski, konceptni, pismeni,
dokumentni, ministrski, ovitni
in barvani papir

svinčnike

peresa

peresnke

radirke

kamenčke

tablice

gobice

črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno
ali dvema kolonoma, v papir,
platno, gradl ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice
po raznih cenah.

Papirnatate vreče vseh ve-
likosti
po ori-
ginalnih tovarnih cenah.

Štambilje

pečatnike vignete, (Siegelmarken)
za urade in privatne izvršujejo
se v najkrajšem času.

Svileni papir v vseh barvah

Pismeni papir v kasetah
in mapah, razglednice.
Zavitke za urade v vseh
velikostih, zalepke.

Trgovci in preprodajalci
imajo en gros-cene. Priznano
dobro blago. Solidna in
točna postrežba.

Knjižnica S. K. S. Z. v Mariboru, Koroška cesta št. 5, nudi svojim čitateljem najboljše spise slovenske književnosti. Odprta je vsak delavnik od 4.—6. ure zvečer, le ob nedeljah in praznikih od 10.—11. ure predpoldan. Prosimo pa, da cenjeni čitatelji tudi knjige redno vračajo, da prihranijo sebi in nam stroške opominjevanja.

Uredniški pogovor.

Velika rak-rana je na telesu našega ljudstva — ponočevanje združeno s plesom. Imel sem prijatelja, ki je bil sicer pošten dečko, a strasten plesalec. Opominjal sem ga, a ni izdalo nič. Tekom časa se je Ivan spremenil v velikega lahkomišelca in ravno ples ga je tiral v pogubo, Za plesiščem so ga našli nekoč — zabodenega. In koliko se prepleše, če je gostija se mora plesati, če se konča kako važnejše delo, se pleše. Najslabši je ples po gostilnah, tam ima hudobec največ žrtev. Opozarjamo, da so pri prirejanju plesnih zabav najbolj marljivi nemškutarski in liberalni gostilničarji. Na plesišču se mnogokrat smisel za višje, lepše vzore.

Največ pobojev, umorov in preteпов se dogodi na plesišču. Tudi ječe so napolnjene s prijatelji nerednih plesov. Te dni smo čitali kako je bil zaboden v Kamnici nek mlad fant, ko se je vračal s plesišča. Še danes bi bil zdrav in vesel, ko bi ostal doma. Pogubno je torej za našo mladino delo liberalcev, ki prirejajo za mladež plesne vaje. — Za mladeniče je izšla »Zlata knjiga slovenskih Orlov«, spisal Fr. Trseglav. Prirejena je kot nekaj katekizem za organizirano slovensko mladino. Knjiga je res zlata. Če jo boš slovenski mladenič uvaževal, postal boš tudi ti res zlata vreden.

Dobiva se v katoliški Bukvarni v Ljubljani, ter stane 1 krono.

Naši tovariši, katoliški dijaki in akademiki prirejajo sedaj v počitnicah prav pridno zborovanja. Roko v roki delujejo z našimi priprostimi fanti v društvih in zvezah. Prijateljska vez med njimi je postala prav pristržna. Da bi tako vedno ostalo in da bi ta vzajemnost rodila mnogo lepih sadov v korist narodu želi

Urednik.